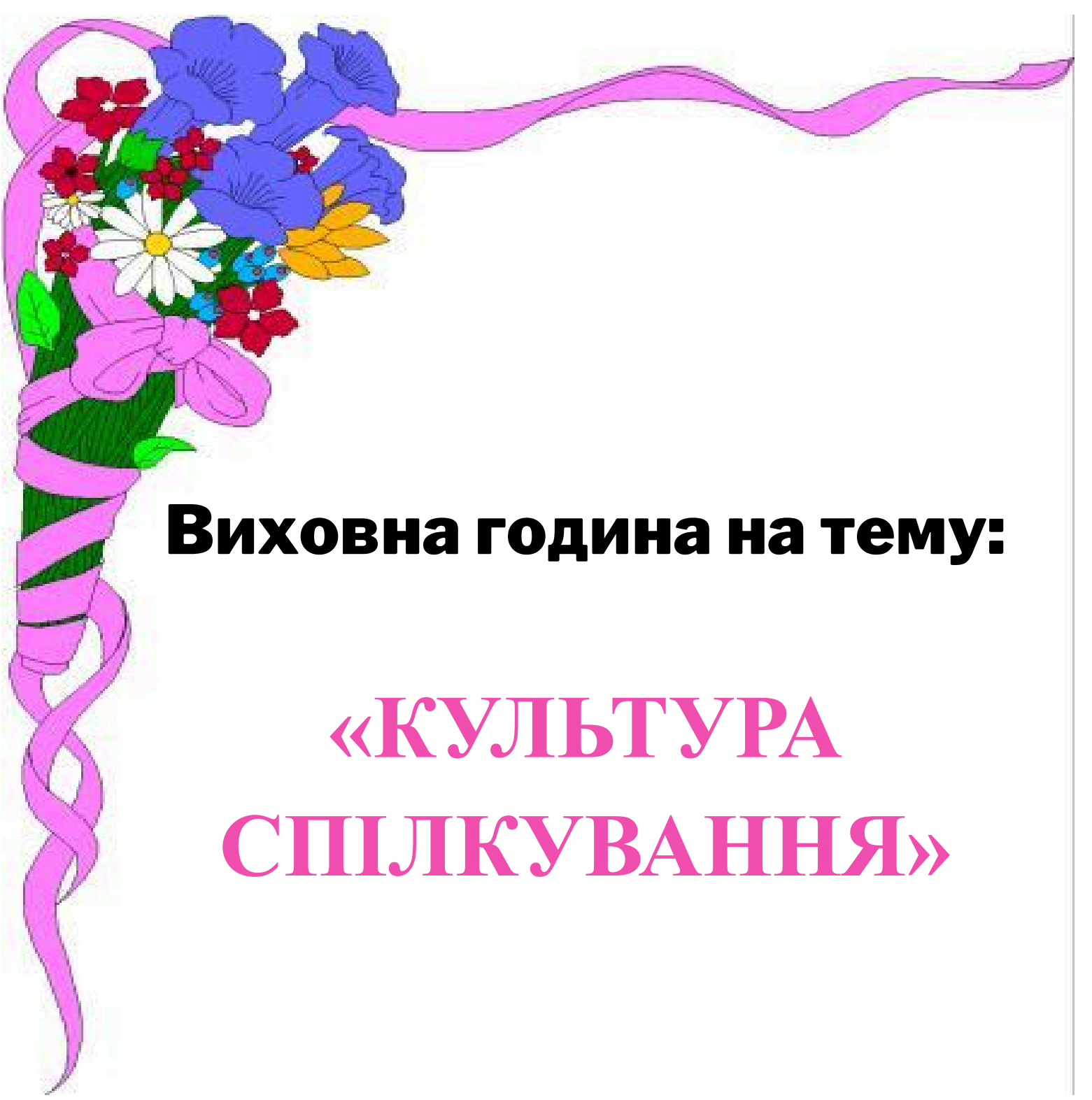

Виховна година на тему:

**«КУЛЬТУРА
СПІЛКУВАННЯ»**

Мета: розширювати поняття учнів про культуру мови і спілкування, розкривати багатство рідної мови, збагачувати словниковий запас; розвивати

вміння говорити красиво і правильно; виховувати бажання знати більше про спілкування з людьми.

Вчитель. Сьогодні ми поведемо мову про культуру спілкування. Це дуже важливо для кожного в житті. А чому це так важливо? Як ви думаєте, діти? *(Відповіді учнів)*

Учень.

Живуть на світі різні діти
В усіх куточках на землі.
Усі навчились говорити:
Дівчатка й хлопчики малі.
Уміють пісеньки співати
І гратись люблять кожен час.
Словами можуть дивувати
І зачаровувати нас.
Уміють чемно проказати:
«Будь ласка». «Дякую». «Привіт!»
І слово лагідне послати,
Щоб до людей летіло в світ.
Такі слова приємно чути,
Як і дзвінкий дитячий сміх.
Приємно добрим, чемним бути —
Це дуже радує усіх.

Вчитель. Так, дуже радує кожну людину тепле і привітне слово, сказане дитиною. А коли діти чемні, ввічливі, привітні, виховані, то на серці радісно і спокійно, бо знаєш, що така дитина — це дуже хороша і мудра людина. Хоч поки що й маленька, але тямить, що слово має велику силу. Бо слово було першим і воно надзвичайне: може піднести людину до зір, а може розтоптати і знищити. Хоч слово — не стріла, а раниць глибше, бо удар забувається, а слово — ніколи, говорить мудрий народ про силу слова.

В кожного народу у його рідній мові є чарівні і дивовижні слова, які роблять мову багатою, колоритною і цікавою. Кожна мова велика і найкраща для свого народу, бо вона — рідна. Нам, українцям, найрідніша і найтепліша українська мова, бо в ній спів степів, і шум лісів, подих гір і дзюркотіння струмочків, плескіт озерних хвиль і говір морів. У ній смак нашого дитинства, ніжність маминих рук і тиха колискова пісня ночі — у ній весь світ, усе найрідніше і найдорожче! А ще й, насправді, наша мова ніжна і

тепла, щира і багата, дуже древня і сучасна, тому нам нею треба правильно і красиво розмовляти.

Учениця.

Бо мова наша світанкова,
Чарівна. Світла і дзвінка.
Весела, ніжна, веселкова
І повноводна, як ріка.
Всіх слів не зрахувати в мові,
Бо їх бездонне джерело!
Й така краса у кожному слові!
Є ніжність, колір і тепло.
Ти тільки вчися говорити,
До мови серцем пригорнись.
Щоб українцем в світі жити
—
Ніколи мови не зречись.
Бо той, хто зрікся свого слова,
Він другосортний має лик.
А в кого в серці рідна мова,
Той дуже мудрий чоловік!

Вчитель. «Людина, яка втратила свою мову — неповноцінна, другорядна, в порівнянні з носієм рідної мови». Так сказав у свій час Павло Мовчан. І це щира правда. Отже, ми — українці, живемо на рідній землі, в Україні і розмовляємо рідною українською мовою правильно, вільно, щиро і дуже гарно, бо «Хто не любить своєї рідної мови, солодких і святих звуків свого дитинства, не заслуговує на ім'я людини». Й. Г. Гердер. А наша українська мова дуже багата, а тому треба використовувати силу-силенну слів, щоб правильно і чітко висловлювати власну думку. От давайте поспробуємо. Іванко сказав: прийшла весна. А як можна сказати про це ж по-іншому? *(Відповіді учнів: Весна прилетіла на крилах. Прилинула весна-чаронька. З'явилася із-за гір весна-красна. Непомітно підкралася весна. Аж, гульк, весна присіла на горбочку. Запашила теплом весна-ясочка).*

Вчитель. От подивіться скільки слів-синонімів до слова прийшла ви назвали: прилетіла, прилинула, з'явилася, запашила, підкралася... Слова, ніби й різні, але всі вони означають прихід весни. Це слова-синоніми, вони характеризують предмет чи явище з різних боків, а тому так цікаво. Мова у

нас надзвичайно багата. Тому треба рідну мову вивчати, любити і берегти, цінувати ніколи не цуратися.

«**Мова** — це не тільки засіб спілкування, а щось більше, значуще. Мова — це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова — це ще й музика, мелодика, фарби, буття, сучасна, художня, інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу». Олесь Гончар. Але ми в першу чергу використовуємо мову для спілкування, бо спілкуватися ми любимо. «Єдина справжня розкіш — це розкіш людського спілкування». А. де Сент- Екзюпері. Але спілкуватися з людьми треба вміло, добираючи слова і вислови, щоб не образити людину, не принизити її гідність, щоб словом не завдати болю. Недаремно ж в народі кажуть: сім раз відмір, а раз відріж, спочатку подумай, а потім скажи, бо слово — не полова, а язик — не помело. Як ви розумієте ці прислів'я, діти? *(Відповіді учнів)*

Учень.

Слово наше — не полова,
А язик — не помело.
Добирати треба слово,
Щоб комфортно всім було.
Чемним будь, завжди вітайся,
Тільки правду говори.
Так сказати намагайся,
Щоб не вийшло «догори».

Вчитель. Як ви поясните вислів: «Так сказати намагайся, щоб не вийшло «догори»? *(Відповіді учнів)*

Учениця.

Словом ти не скривдь ніколи,
Слів багато в мові є.
Ходиш ти давно до школи,
Так що вибери своє.
Слово лагідне лікує.
Щире слово й доброту
Людське серце тонко чує,
Знай цю істину просту.
Не мели дурниць брехливих,
Словом ти не ображай.

Слів багато є красивих —
От найкращі й вибирай!

Вчитель. Отож, запам'ятайте, діти, що завжди треба думати про те, що і як говориш. Народна мудрість про це каже: не завжди говори, що знаєш, але завжди знай, що говориш. Як ви розумієте це прислів'я? (Відповіді учнів). Завжди при спілкуванні думайте, щоб про вас не сказали, що дурний язик попереду розуму біжить. А ви вже знаєте, що слово — не горобець, вилетить — не спіймаєш. А ще дуже важливо завжди говорити правду, бо в брехні немає толку. «Ніщо так боляче не б'є людину, як брехня». Г. Тютюнник. Говорити будь-що, плескати язиком про людей різні брехливі плітки — принизливо для того, хто це робить, а для інших дуже неприємно, образливо і боляче.

Учень.

Хоч брехні слухають, а брехунів то б'ють!
Брехливі люди жити не дають.
Тому брехливих завжди зневажають,
Ніколи їх в житті не поважають.
То ж тільки правду треба говорити,
Щоб мудрими у світі жити.

Учениця.

Казати правду завжди намагайся,
В розмові бути щирим постарайся.
І на півслові не перебивай,
В розмову старших слово не встромляй.
Збагни ці правила прості,
Щоб бути мудрому в житті.

Вчитель. Отож, у розмові з людьми будь мудрим. Ніколи не говори неправди, бо брехня — це зло. Умій сказати, умій і змовчати. І запам'ятай, що від теплого слова і лід розмерзається. Тому користуйся в розмові теплими і щирими словами. Бо вода все сполоще, тільки злого слова — ні.

Учень.

Що вимовиш своїм ти язиком,
Того не витягнеш й волом.

То ж говори слова хороші,
Вони важливіші, ніж гроші.

Вчитель. Правильно поводити себе у спілкування з людьми означає бути вихованим. А виховання вирішує долю людини. Як поводить себе людина, так складається і її доля. Як ви це розумієте, діти? (Відповіді учнів). Птицю пізнають по пір'ю, а людину по мові. То ж говоріть правильно і красиво, висловлюйте чітко і зрозуміло свої думки. «Хто ясно думає, той ясно і говорить». Буало. «Доклади свого серця до навчання, а вуха свої до розумних слів» Притчі Соломона гл. 23, ст. 12.

Вчитель. А тепер підведемо підсумок сказаному. Що ви запам'ятали з цієї бесіди і взяли на озброєння у своїй поведінці? (Відповіді учнів)

Рідну мову треба вивчати, любити і ніколи не цуратися.

Збагачувати словниковий запас новими словами.

Слово не стріла, а глибше ранить.

Від теплого слова і лід розтає.

Не говори, що знаєш, а знай, що говориш.

Брехні слухають, а брехунів б'ють.

Хто ясно думає, той ясно і говорить.